

LEGALISERA CANNABIS? EFFEKTER AV PARTISIGNALER PÅ ATTITYDER TILL ETT KONTROVERSIELT POLITISKT FÖRSLAG.

Hanna Bäck, Lunds universitet
Annika Fredén, Karlstads universitet
Emma A. Renström, Göteborgs universitet/Högskolan Kristianstad

Sammanfattning

I den här studien tittar vi på hur sympati för ett politiskt parti formar väljares åsikter till politiska förslag, med fokus på förslaget att cannabis ska legaliseras för privat bruk i Sverige. I ett enkätexperiment varierade vi om ett budskap som antingen förespråkade eller opponerade sig mot förslaget att legalisera cannabis för privat bruk presenterades av en representant från deltagarens eget parti (det parti som hen vill rösta på) eller ett annat, ogillat parti. Resultaten visade att motstånd mot förslaget ökade när en representant från det egna partiet opponerade sig mot förslaget, d.v.s. då det egna partiet presenterade en position i linje med deltagarens egen (som förväntades vara emot förslaget). Motstånd mot förslaget ökade också när det ogillade partiet förespråkade förslaget, alltså när det andra partiet presenterade en position som gick stick i stäv med deltagarens egen åsikt. Vi tolkar resultaten som att tidigare åsikter inom ett område, i det här fallet legalisering av cannabis, påverkar hur budskap från både det egna och andra partier uppfattas, vilket innebär att väljare inte blint följer det egna partiets linje. Det är bara när det egna partiet presenterar en position som sammanfaller med individens egen som dennes tidigare position förstärks och hen följer partilinjen. Åsikter kan också förstärkas som ett sätt att öka distansen till ogillade partier. När ett budskap stod i strid med deltagarens egen uppfattning i frågan (när det egna partiet stödde förslaget och när ett annat parti opponerade sig mot förslaget), ignorerades informationen. Detta låter individen behålla sin bild av både det egna partiet och andra partier, oavsett om den bilden är positiv eller negativ.

Syfte

Syftet med studien var att ta reda på om väljares tidigare åsikter i en fråga påverkar hur de uppfattar budskap från olika politiska partier beroende på om budskapet presenterar en policyposition som går i linje eller tvärt emot deltagarens egen uppfattning. Det betyder att vi kan testa hur stark tendensen att följa partilinjen är och betydelsen av så kallade ”party cues”.

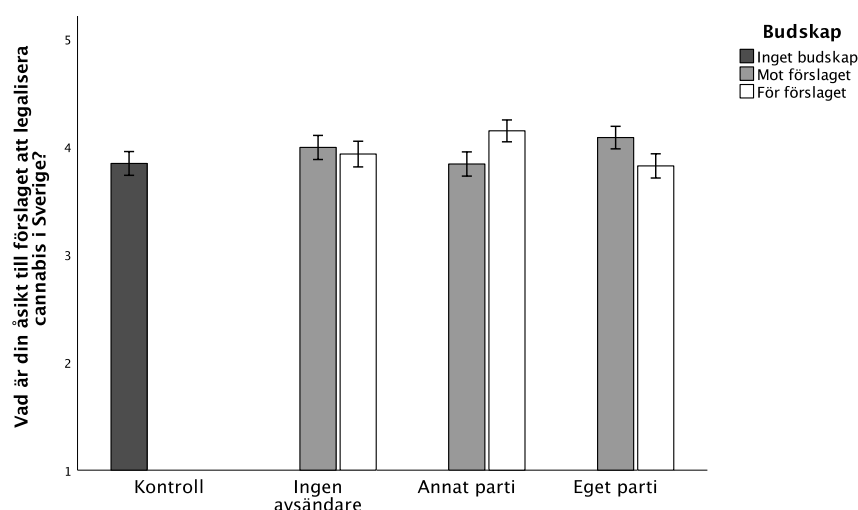
Partisympati används ofta som en genväg för politiskt beslutsfattande och politiska aktörer fungerar som signaler, vilka har stor betydelse för hur politisk opinion formas (Nicholson, 2012). Den teoretiska utgångspunkten för studien är social identitetsteori (Tajfel & Turner, 1986). Vi antar att när en person identifierar sig med ett parti påverkar det hur individens uppfattningar om partiet och även andra partier formas (Bankert, Huddy & Rosema, 2017). I linje med social identitetsteori borde väljare följa den linje som representanter för deras eget parti presenterar (Brader & Tucker, 2012), och när en representant för ett annat parti presenterar ett budskap borde väljaren distansera sig från detta (Nicholson, 2012). När det gäller kontroversiella policyförslag förväntar vi oss att det här mönstret förändras eftersom individen redan har en bestämd åsikt i frågan (Mummolo, Peterson, and Westwood 2019). Det betyder att medborgarna inte blint följer partilinjen utan påverkas av sina tidigare övertygelser. Därför var syftet med studien att studera hur dessa tidigare övertygelser påverkar åsikter till ett policyförslag och huruvida avsändaren (det egna eller annat parti) har betydelse.

Data och metod

Vi konstruerade ett enkätexperiment där vi varierade två faktorer; dels avsändare (det egna partiet/ett annat parti/ingen avsändare) och om budskapet var för eller emot förslaget att legalisera cannabis. I en kontrollbetingelse fick deltagaren inte läsa något budskap utan bara skatta sin åsikt om policyförslaget. Experimentet genomfördes av LORE sommaren 2017. 3612 personer deltog i studien. Deltagarna tilldelades slumpmässigt ett budskap och vem som var avsändaren (eget parti/annat parti/ingen avsändare). Genom att deltagarna tidigare angett vilket parti de skulle röstat på om det var val idag kunde vi avgöra vilket parti som representerade deras egen partiidentitet. I budskapet presenterades en position som antingen stödde eller opponerade sig mot att legalisera cannabis, och budskapet presenterades av en representant från deltagarens eget parti, ett annat parti, eller så hade budskapet ingen avsändare alls. Efter att ha läst budskapet skattade deltagaren sin egen position till förslaget på en fem-gradig skala där 1 = ”mycket positiv” till 5 = ”mycket negativ”.

Resultat

Vi använde oss av variansanalys och Bayesiansk statistik för att besvara vårt syfte. Resultaten visade att åsikten till förslaget att legalisera cannabis stärktes när det egna partiet var avsändare och budskapet motsatte sig förslaget. Den egna åsikten stärktes också när avsändaren var från ett annat parti när budskapet stödde förslaget, d v s att innehållet i budskapet var oförenligt med deltagarens tidigare åsikt. Vi kan också se att när det egna partiet presenterar ett budskap som går stick i stäv med den tidigare åsikten, alltså när det egna partiet förespråkar legalisering av cannabis, ignoreras detta och ingen förändring jämfört med kontrollgruppen sker. Samma resultat ser vi om det ogillade partiet motsätter sig förslaget, d.v.s. om det andra partiet presenterar en åsikt som går i linje med deltagarens åsikt, väljer hen också att ignorera detta och den egna åsikten till förslaget förbli oförändrad. Resultaten är illustrerade i figur 1, där medelvärden för de olika experimentgrupperna visas på frågan om den egna åsikten om förslaget.

Figur 1. Medelvärdesskattningar på åsikt till förslaget att legalisera cannabis i Sverige över de olika experimentbetingelserna. Ett högre värde på skalan visar mer negativ inställning till förslaget. Felstaplarna visar 95% konfidensintervall.

Avslutande diskussion

Resultaten från den här studien är viktiga eftersom de bidrar med att ytterligare nyansera hur väljare formar sina åsikter. Vår studie visar att medborgarnas uppfattningar om partisignaler är beroende av deras tidigare uppfattningar och övertygelser om vad partiet står för i relation till dem själva. Partier kan framhålla vissa element i sin repertoar för att övertya sina väljare, men vi ser här att väljarna inte blint följer partiet. Eftersom väljare, åtminstone i Europa, är blir alltmer rörliga, är känslighet till att ändra medborgarnas åsikter i kontroversiella frågor sannolikt viktigt för partierna. Det är tydligt att det inte är så enkelt som att partiet kan påverka sina väljares uppfattningar genom att göra uttalanden och förlita sig på att väljarna kommer att ändra sin uppfattning i frågor för att upprätthålla en viss bild av partiet.

Referenser

Bankert, A., L. Huddy, and M. Rosema. 2017. "Measuring Partisanship as a Social Identity in Multi-Party Systems." *Political Behavior* 39 (1): 103–132.

Brader, T., and J. A. Tucker. 2012. "Following the Party's Lead: Party Cues, Policy Opinion, and the Power of Partisanship in Three Multiparty Systems." *Comparative Politics* 44 (4): 403–420.

Mummolo, J., E. Peterson, and S. Westwood. 2019. "The Limits of Partisan Loyalty." *Political Behavior*, doi:10.1007/s11109-019-09576-3.

Nicholson, S. P. 2012. "Polarizing Cues." *American Journal of Political Science* 56 (1): 52–66.

Tajfel, H., and J. C. Turner. 1986. "An Integrative Theory of Intergroup Conflict." In *The Social Psychology of Intergroup Relations*, edited by W. G. Austin, and S. Worchel, 33–37. Monterey, CA: Brooks/Cole.

*Originaltitel på artikeln är Legalize cannabis? Effects of party cues on attitudes to a controversial policy proposal. Artikeln publicerades 2021 i *Journal of Election, Public Opinions, and Parties*. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17457289.2021.1889570>